

Олена КОЗИЦЬКА¹

ЗАСОБИ РУХОМОГО (МОБІЛЬНОГО) ЗВ'ЯЗКУ ЯК ДЖЕРЕЛО КРИМІНАЛІСТИЧНО ЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Обґрунтовується необхідність дослідження засобів рухомого (мобільного зв'язку) як джерела криміналістично значущої інформації, адже можливості цього виду зв'язку широко використовуються у злочинній діяльності, зокрема під час підготовки, а також у процесі вчинення та приховання кримінальних правопорушень. У результаті проведеного аналізу наукових праць, у яких висвітлено основні підходи щодо визначення поняття «криміналістично значуща інформація», підтриманий погляд В. В. Бірюкова про те, що криміналістично значущою є будь-яка інформація, незалежно від походження й основного цільового призначення, яка має значення для встановлення певних обставин, об'єктів і фактів у процесі розслідування, а також для розвитку та вдосконалення криміналістичних знань. Доведено, що основними видами криміналістично значущої інформації є доказова та орієнтуюча інформація. Розглянуто законодавче визначення рухомого (мобільного зв'язку), а також основні складові вказаного виду зв'язку. Зазначено, що криміналістично значуща інформація, яка виникає внаслідок користування засобами рухомого (мобільного) зв'язку, здебільшого належить до категорії цифрової інформації. Визначено основні властивості цифрової інформації та її види залежно від джерела походження. Запро-

¹ кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права та процесу,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
o.kozytska@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-3045-8181>.

поновано поділяти криміналістично значущу інформацію, яка утворюється внаслідок користування засобами мобільного (рухомого) зв'язку, на інформацію, що утворюється та зберігається безпосередньо в мобільному телефоні, в тому числі у внутрішній пам'яті телефону, на сім карті та зовнішніх носіях пам'яті (флеш картах) та інформацію, що утворюється та зберігається в операційно-інформаційних системах та центрах комунікації оператора рухомого зв'язку. Наведено перелік відомостей, які можуть використовуватися в процесі виявлення, розкриття, розслідування та профілактики кримінальних правопорушень та які містяться безпосередньо в мобільному телефоні, а також на сім карті та флеш картах, які в ньому використовуються, та в оператора чи провайдера телекомунікацій. Наголошено, що окрема криміналістично значуща інформація, утворена внаслідок користування засобами мобільного (рухомого) зв'язку, може бути отримана лише шляхом проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій, як зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та установалення місцезнаходження радіоелектронного засобу. За результатом проведеного дослідження автором зроблено висновок про те, що аналіз криміналістично значущої інформації, яка виникла внаслідок користування засобами рухомого (мобільного) зв'язку, дозволяє підтвердити або спростувати наявність низки обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Ключові слова: криміналістично значуща інформація, рухомий (мобільний) зв'язок, телекомунікації, мобільний телефон, розслідування кримінальних правопорушень.

16 червня 1993 року вважається датою, коли в Україні було запроваджено мобільний зв'язок і зроблено перший дзвінок з мобільного телефону [1]. З того часу здійснення комунікації за допомогою рухомого (мобільного) зв'язку набуло значного поширення. Так, за даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, станом на 30 червня 2020 р. в Україні кількість активних ідентифікаційних телекомунікаційних карток мережі рухомого (мобільного зв'язку) становила 53,2 млн одиниць, а забезпеченість населення рухомим (мобільним) зв'язком у середньому в державі склала 127,2 у розрахунку на 100 тис. жителів України [2]. Сьогодні досить складно уявити людину, яка б не користувалася зазначеним видом зв'язку в повсякденному та професійному спілкуванні. Крім того, можливості рухомого (мобільного) зв'язку широко використовуються й у злочинній діяльності, зокрема під час підготовки, а також в процесі вчинення та приховання кримінальних правопорушень. Враховуючи те, що внаслідок функціонування засобів мобільного (рухомого) зв'язку утворюється значний масив криміналістично значущої інформації, виникає необхідність дослідження особливостей її пошуку, аналізу та використання у кримінальній процесуальній та оперативно-розшуковій діяльності.

Теоретичне підґрунтя наукового дослідження поняття, видів та джерел криміналістично значущої інформації склали праці Р. С. Белкіна, В. В. Бірюкова, В. Б. Вехова, В. І. Галагана, Є. П. Іщенко, В. Я. Колдіна, В. О. Коновалової, Є. Д. Лук'янчикова, О. Р. Россинської, М. В. Салтерського, В. В. Тіщенко, Р. А. Усманова, Ю. М. Черноус, В. Ю. Шепітька та багатьох інших видатних учених. Окремі проблеми використання інформації, яка міститься в системах та засобах рухомого (мобільного) зв'язку, в процесі виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень розглядали такі науковці, як: Н. А. Архіпова, В. А. Козінкін, В. Ю. Стельмах, В. Д. Хахановський, С. С. Чернявський, А. Є. Чечьотін, О. В. Шебалін. Значну увагу технічним аспектам отримання криміналістично значущої інформації, яка міститься в мобільних засобах та системах зв'язку, приділяли зарубіжні автори, зокрема К. Curran, A. Robinson, E. Casey, S. Vommisetty, R. Tamma, H. Mahalik, Ch. Tassone, R. P. Mislan, M. O. Hewling та інші. Водночас комплексного цільового дослідження засобів рухомого (мобільного) зв'язку як джерела криміналістично значущої інформації нині в Україні не проводилось.

Метою статті є дослідження засобів та систем рухомого (мобільного) зв'язку як джерела криміналістично значущої інформації, яка може бути використана під час виявлення, розкриття, розслідування та профілактики кримінальних правопорушень.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про телекомунікації» рухомий (мобільний) зв'язок — це електрозв'язок із застосуванням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення телекомунікаційної мережі, зберігаючи єдиний унікальний ідентифікаційний номер мобільної станції [3]. Систему рухомого (мобільного) зв'язку стандарту GSM складають рухомі станції (мобільні телефони), базові станції, які обслуговують усі рухомі станції у межах свого стільника, цифрові комутатори, центр керування й обслуговування, різні додаткові системи і пристрої [4, с. 83]. Під час експлуатації системи рухомого (мобільного) зв'язку виникають і формуються відомості, виявлення, фіксація, вилучення та дослідження яких можуть сприяти розкриттю і розслідуванню конкретних видів кримінальних правопорушень [5, с. 9]. Звісно, вказана інформація утворюється як в операційно-інформаційних системах та центрах комунікації оператора рухомого зв'язку, так і безпосередньо в самому кінцевому обладнанні — мобільному телефоні, який можна розглядати як самостійне джерело криміналістично значущої інформації.

За кордоном, зокрема у Великобританії, країнах Європейського Союзу, Сполучених Штатах Америки тощо, дослідження особливостей пошуку та фіксації електронних доказів у мобільних приладах (до яких, окрім мобільних телефонів, належать будь-які цифрові пристрої, що мають внутрішню пам'ять та здатні забезпечити віддалену комунікацію між людьми) належить до предмета окремої галузі знань — «криміналістики мобільних приладів» (*Mobile Device Forensics*), або «мобільної криміналістики» (*Mobile Forensics*). Криміналістика мобільних приладів є складовою цифрової криміналістики (*Digital Forensics*) і вивчає технічні та процесу-

альні аспекти пошуку, збирання та аналізу даних, що утворюються в мобільних приладах з метою подальшого використання їх у суді як доказів [6, с. 8–9].

Загалом, мобільний телефон, незважаючи на свою компактність, зберігає значну кількість інформації, зокрема історію дзвінків, текстові повідомлення, електронні листи, цифрові фотографії, відео, відмітки в календарі, нагадування, адресні книги, паролі, номери кредитних карток, проведені банківські транзакції. Цей пристрій використовується для спілкування, обміну фотографіями, входу в соціальні мережі, ведення блогів, запису і перегляду відео-, аудіо-, графічних матеріалів, отримання доступу до інтернету тощо. У зв'язку з тим, що мобільний телефон майже завжди знаходиться поблизу власника (наприклад, у кишені або в сумці), у його пам'яті фіксуються також і відомості про місцезнаходження людини у визначений час [7, с. 603]. Таким чином, можна говорити про те, що мобільний телефон є своєрідним сховищем інформації про особу, яка ним користується.

Водночас варто зауважити, що інтерес для органів досудового розслідування, дізнання та оперативних підрозділів становить не увесь масив інформації, яка утворюється внаслідок користування засобами рухомого (мобільного) зв'язку, а лише та її частина, яка може бути використана для виконання завдань кримінального провадження. Така інформація належить до категорії криміналістично значущої інформації.

Різко критикуючи термін «криміналістична інформація» та називаючи його «беззмістовним та безпредметним», Р. С. Белкін визначає криміналістично значущу інформацію як будь-яку інформацію, що використовується для вирішення криміналістичних завдань, незалежно від її виду та джерела [8, с. 237]. Також у науковій літературі під криміналістично значущою інформацією розуміють фактичні дані або відомості, які перебувають у причинному зв'язку з подією злочину і характеризують механізм його скоєння, ознаки предметів злочинного посягання, знаряддя злочину тощо [9, с. 44]. Вказані відомості можуть бути доказами у кримінальному провадженні або ж сприяти отриманню доказів, а також вжиттю заходів, спрямованих на попередження та припинення інших кримінальних правопорушень [10, с. 9].

Д. О. Єфремов вважає криміналістично значущу інформацію багатоконпонентним явищем, яке включає широке коло відомостей різноманітного характеру, що безпосередньо використовуються під час розслідування конкретного кримінального правопорушення, зокрема:

- частину відомостей криміналістичної науки, що використовуються у розслідуванні кримінальних правопорушень;
- дані інших галузей знань, які потрібні для вирішення конкретних завдань в процесі розслідування кримінальних правопорушень;
- відомості, зібрані у провадженні процесуальним шляхом;
- дані правового характеру, які безпосередньо чи опосередковано регулюють діяльність правоохоронних органів щодо розслідування кримінальних правопорушень;

— інші відомості, котрі стосуються події кримінального правопорушення та отримані оперативно-розшуковим або іншим непроцесуальним шляхом [11, с. 10].

У свою чергу, В. В. Бірюков до криміналістично значущої відносить будь-яку інформацію незалежно від походження й основного цільового призначення, яка має значення для встановлення певних обставин, об'єктів і фактів у процесі розслідування, а також для розвитку та вдосконалення криміналістичних знань. Така інформація може бути використана в процесі розслідування, незалежно від джерела походження та мети, з якою її було зібрано (первинного призначення) [12, с. 115–116].

Зазвичай, криміналістично значуща інформація розглядається як сукупність двох взаємопов'язаних систем:

1) системи доказової інформації, до якої належать фактичні дані, отримані в результаті проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій;

2) системи непроцесуальної чи орієнтуючої інформації, до якої належить інформація, отримана до початку кримінального провадження або під час розслідування, але без дотримання норм кримінального процесуального закону [13, с. 162].

Я. В. Краснощеків доповнює вищевказану класифікацію ще одним видом криміналістично значущої інформації — допоміжною, яка також орієнтована на отримання доказів і до якої можна віднести зразки для порівняльного дослідження, дані криміналістичної реєстрації, а також криміналістичні колекції [14, с. 11].

Однак ми не погоджуємося із вказаною позицією і вважаємо за доцільне поділяти криміналістично значущу інформацію все ж таки лише на два види — процесуальну та орієнтуючу (непроцесуальну). При цьому до орієнтуючої криміналістично значущої інформації ми відносимо й оперативно-розшукову інформацію, адже, як правильно вказує О. Б. Фаріон, саме за допомогою оперативно-розшукової інформації вивчаються факти і явища з високим рівнем категоричності (час, місце вчинення кримінального правопорушення, спосіб злочинних дій) та низькою категоричністю (кримінальна активність, міжособистісні контакти, взаємні впливи, зустрічі, інші події), які в різних поєднаннях надають можливість встановити зв'язки між фактами, вчинками та їх наслідками [15, с. 196].

Переходячи безпосередньо до розгляду криміналістично значущої інформації, яка виникає внаслідок користування засобами рухомого (мобільного) зв'язку, варто зауважити, що вона здебільшого належить до категорії цифрової інформації. Під цифровою інформацією слід розуміти відомості (повідомлення, дані), які містяться в інформаційно-телекомунікаційних приладах, їх системах та мережах. При цьому комп'ютерна та електронна інформація є підвидами цифрової інформації [16, с. 18]. Основними властивостями цифрової інформації є неможливість її безпосереднього сприйняття людиною (кодування в двійковій системі числення), можливість зберігання лише на спеціальних матеріальних носіях, можливість перетворення в аналогову чи просту дискретну інформацію, і навпаки — за допомогою спеціальних технічних засобів —

цифрових приладів [17, с. 19–20]. Залежно від джерела походження, цифрова інформація поділяється на інформацію, цілеспрямовано створену користувачем цифрових технічних приладів для передачі в просторі та часі з метою її використання та зберігання, та інформацію, що створюється, фіксується та відображається автоматично, незалежно від бажання користувача цифрових технічних приладів, відповідно до правил, встановлених замовниками, розробниками програмного забезпечення чи виробниками цифрових приладів [18, с. 84].

У цілому криміналістично значущу інформацію, яка утворюється внаслідок користування засобами мобільного (рухомого) зв'язку, можна поділити на:

а) інформацію, що утворюється та зберігається безпосередньо в мобільному телефоні, в тому числі у внутрішній пам'яті телефону, на сім карті та зовнішніх носіях пам'яті (флеш картах);

б) інформацію, що утворюється та зберігається в операційно-інформаційних системах та центрах комунікації оператора рухомого зв'язку (володільцем цієї інформації є оператор та провайдер телекомунікацій).

Так, безпосередньо в мобільному телефоні, а також на сім карті та флеш картах, які в ньому використовуються, містяться такі відомості: телефонна книга з переліком контактів; журнал вхідних, вихідних і пропущених дзвінків; вхідні та вихідні повідомлення, в тому числі, надіслані різноманітними месенджерами; звукозаписи та голосові повідомлення; фотографії, відеозаписи, графічні малюнки; календар, будильник, нагадування, списки справ; письмові тексти; повідомлення, надіслані та отримані за допомогою сервісів електронної пошти; історія відвідувань вебсайтів; документи та файли будь-якого типу; ідентифікатори користувача (наприклад, PIN); ідентифікатори приладу (IMEI); каталог використаних мереж, зокрема бездротових локальних мереж Wi-Fi; інформація про геолокацію, утворена внаслідок користування вбудованими приймачами GPS; слова, додані в базу даних системи інтелектуального введення тексту; налаштування GPRS, WAP та інтернету [19, с. 89]; цифрові гаманці (e-Wallet), а також проведені за їх допомогою фінансові онлайн-транзакції; логіни та паролі для входу в акаунти соціальних мереж; біометрична аутентифікаційна інформація (зразки відбитків пальців, роговиці ока, рис обличчя для розблокування телефону) тощо.

У свою чергу, в оператора чи провайдера телекомунікацій можна отримати таку інформацію:

— відомості про персоніфікованих абонентів мобільного (рухомого) зв'язку — прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження, адреса прописки та фактичного проживання, серія та номер паспорту, абонентський номер, яким користується абонент;

— IMEI мобільних телефонів, у яких використовувалася сім карта з відповідним абонентським номером;

— абонентські номери сім карток, які використовувалися в конкретному мобільному телефоні, період їх використання;

— дата активації сім карти, витрати коштів, дати та суми поповнення рахунку;

— перелік отриманих телекомунікаційних послуг абонентом, їхня тривалість та зміст;

— перелік абонентських номерів, на які користувачем здійснювалися вихідні дзвінки і надсилалися смс-повідомлення, а також номери, з яких приймалися вхідні дзвінки та смс-повідомлення, кількість та тривалість таких дзвінків, інформація про неприйняті дзвінки (вказані відомості дозволяють встановити коло зв'язків абонента);

— ідентифікатори базових станцій, які обслуговували з'єднання абонента у певний період часу; ідентифікатори базових станцій, у зоні дії яких перебували особи, які зв'язувалися з певним абонентом (дана інформація дозволяє встановити орієнтовне місцезнаходження абонента та його зв'язків у момент користування послугами мобільного (рухомого) зв'язку);

— приблизний маршрут руху абонента (відомості про його перебування в зоні дії відповідних базових станцій);

— URL-адреси сторінок в інтернеті, на які здійснювався вхід за допомогою мобільного телефону;

— перелік абонентських номерів, у тому числі із зазначенням IMEI мобільних телефонів, які були активними в зоні дії визначеної базової станції (декількох базових станцій) у певний період часу тощо.

Слід зауважити, що відповідно до ст. 162 Кримінального процесуального кодексу України, інформація, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їхньої тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо належить до охоронюваної законом таємниці й тимчасовий доступ до неї можливий лише на підставі ухвали слідчого судді або суду [20].

Крім того, варто зазначити, що окрема криміналістично значуща інформація, утворена внаслідок користування засобами мобільного (рухомого) зв'язку, може бути отримана шляхом проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій як зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.

Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться без відома осіб, які використовують засоби телекомунікацій для передавання інформації, на підставі ухвали слідчого судді, якщо під час його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження. Така негласна слідча (розшукова) дія полягає у проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів спостереження, відбору та фіксації змісту інформації, яка передається особою та має значення для досудового розслідування, а також одержанні, перетворенні й фіксації різних видів сигналів, що передаються каналами зв'язку [20].

Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу є негласною слідчою (розшуковою) дією, яка полягає в застосуванні технічних засобів для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, в

тому числі мобільного терміналу систем зв'язку та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження [20]. У зарубіжній науковій літературі метод встановлення місцезнаходження мобільного телефону отримав назву триангуляції. Під час триангуляції приблизне місцезнаходження телефону встановлюється внаслідок визначення відстані, на якій він знаходиться від трьох різних базових станцій. Вказана відстань розраховується шляхом встановлення затримки надходження сигналу від телефону до базової станції або спеціально спрямованої антени. Також місцезнаходження мобільного телефону можна встановити за допомогою GPS (на підставі значень географічної широти та довготи) [21, с. 255].

Підбиваючи підсумок проведеного дослідження, слід зазначити, що засоби рухомого (мобільного) зв'язку є джерелом криміналістично значущої інформації, яка може використовуватися в процесі виявлення, розкриття, розслідування та профілактики кримінальних правопорушень. Аналіз інформації, яка утворюється та зберігається як у самих мобільних телефонах, так і в операційно-інформаційних системах та центрах комунікації оператора рухомого зв'язку, дозволяє підтвердити або спростувати наявність обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, зокрема щодо події кримінального правопорушення, винуватості особи в його вчиненні, а також обставин, які характеризують особу обвинуваченого. Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є розробка практичних рекомендацій щодо збирання та фіксації цифрової інформації, яка утворилася внаслідок користування засобами рухомого (мобільного) зв'язку та використання її як доказів у кримінальному провадженні.

Список використаних джерел

1. Мобільний зв'язок в Україні. *Вікіпедія*. URL : <http://bit.ly/2Z2oVYM>.
2. Рухомий (мобільний) зв'язок. *Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації*. URL : <http://bit.ly/3a5H7XW>.
3. Про телекомунікації : Закон України від 18.11.2003 р. № 1280–IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/3rQ6rHt>.
4. Семенова О. О., Семенов А. О., Белов В. С. Системи рухомого зв'язку. Вінниця : ВНТУ, 2017. 185 с.
5. Козинкин В. А. Использование в расследовании преступлении информации, обнаруживаемой в средствах сотовых систем подвижной связи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Москва, 2009. 27 с.
6. *Bommisetty S., Tamma R., Mahalik H.* Practical Mobile Forensics. UK, Birmingham. 2014. 328 p. URL : <https://bit.ly/3a6LmCc>.
7. *Casey E.* Digital evidence and computer crime: forensic science, computers and the Internet. 3rd ed. London, 2011. 837 p. *Elsevier*. URL : <http://bit.ly/3tKCHNV>.
8. *Белкин П. С.* Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики. Москва : Норма, 2001. 240 с.

9. *Клименко Н. І.* Дактилоскопічні обліки органів внутрішніх справ як джерело криміналістично значимої інформації. *Криміналістичний вісник*. 2002. Вип. 3. С. 44–47.
10. *Галаган В. І.* Использование следователем информации на первоначальном этапе расследования : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Киев, 1992. 24 с.
11. *Ефремов Д. А.* Научные и правовые основы использования информации при расследовании преступлений : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Саратов, 2012. 29 с.
12. *Бірюков В. В.* Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. 664 с.
13. *Хижняк Д. С.* Источники получения криминалистически значимой информации о совершенных транснациональных преступлениях. *Вестник Саратовской государственной юридической академии*. 2012. № 4 (87). С. 161–167.
14. *Краснощекоев Я. В.* Нейтрализация утраты криминалистически значимой информации при производстве следственных действий в ситуациях противодействия расследованию : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Волгоград, 2008. 27 с.
15. *Фаріон О. Б.* Алгоритм опрацювання оперативно-розшукової інформації для забезпечення потреб кримінального аналізу злочинної діяльності. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер. Військові та технічні науки*. 2013. № 1 (59). С. 194–203.
16. *Бегишев И. Р.* Понятие и виды преступлений в сфере обращения цифровой информации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Казань, 2017. 31 с.
17. *Зазулин А. И.* Правовые и методологические основы использования цифровой информации в доказывании по уголовному делу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Екатеринбург, 2018. 32 с.
18. *Иванов Н. А.* Криминалистические классификации цифровой информации. *Вестник Омской юридической академии*. 2013. № 1 (20). С. 81–84.
19. *Androulidakis I. I.* Mobile Phone Security and Forensics: A Practical Approach. Second Edition. Switzerland : Springer International Publishing, 2016. 120 p. https://doi.org/10.1007/978-3-319-29742-2_6.
20. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651–VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/2vmI7oU>.
21. *Sammons J.* The basics of digital forensics: the primer for getting started in digital forensics. Waltham, USA, 2012. 313 p. <https://doi.org/10.15394/jdfsl.2014.1165>.

Надійшла до редакції 12.11.2020

Olena KOZYTSKA

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

The Means of Mobile Communication as a Source of Forensically Significant Information

The article substantiates the need to study the means of mobile as a source of forensic information, because the possibilities of this type of communication are widely

used in criminal activities, including during training, as well as in the commission and concealment of criminal offenses. As a result of the analysis of scientific works, which highlight the main approaches to defining the concept of «forensically significant information», supported the view of V. Biriukov that forensically significant is any information, regardless of origin and main purpose, which is important for the establishment of certain circumstances, objects and facts in the investigation process, as well as for the development and improvement of forensic knowledge. It is proved that the main types of criminologically significant information are evidentiary and indicative information. The legislative definition of mobile communication is considered, as well as the main components of this type of communication. It is noted that forensic information that arises as a result of the use of mobile means, mostly belongs to the category of digital information. The main properties of digital information and its types depending on the source of origin are determined. It is proposed to divide forensically significant information generated by the use of mobile communications into: information generated and stored directly in the mobile phone, including the phone's internal memory, SIM card and external storage (flash cards) and information generated and stored in the operating information systems and communication centers of the mobile operator. The list of information that can be used in the process of detection, investigation and prevention of criminal offenses, and which are contained directly in the mobile phone, as well as on the SIM card and flash cards used in it, and the telecommunications operator or provider. It is emphasized that some forensically significant information generated as a result of the use of mobile means of communication can be obtained only by conducting such covert investigative (search) actions as removing information from transport telecommunications networks and locating electronic equipment. As a result of the study, the author concluded that the analysis of forensic information that arose as a result of the use of mobile communications can confirm or deny the existence of a number of circumstances to be proved in criminal proceedings.

Keywords: *forensically significant information, mobile communication, telecommunications, mobile phone, investigation of criminal offenses.*